

Sygn. akt *XVII AmE 294/17*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 listopada 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodnicząca – **SSO Ewa Malinowska**

Protokolant – stażysta Joanna Nande

po rozpoznaniu 12 listopada 2019 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa **Województwa (...) w K.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki**

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z 22 czerwca 2017 r., znak: (...)

- 1) zmienia zaskarżoną decyzję w punkcie 1 w ten sposób, że orzeka, że Województwo (...) w K. w dniu 12 sierpnia 2015 r., w odniesieniu do obiektu zlokalizowanego w K. przy ul. (...), naruszyło obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikający z art. 11 ustawy - Prawo energetyczne, co podlega karze pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a tej ustawy;
- 2) zmienia zaskarżoną decyzję w punkcie 2 w ten sposób, że obniża wysokość kary pieniężnej nałożonej na Województwo (...) w K. do kwoty 619 zł (sześćset dziewiętnaście złotych);
- 3) zasądza od Prezesa Regulacji Energetyki na rzecz Województwa (...) w K. 837 zł (osiemset trzydzieści siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Ewa Malinowska

Sygn. akt *XVII AmE 294/17*

UZASADNIENIE

Decyzją z 22 czerwca 2017 r. (znak: (...)) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, działając w oparciu o przepisy art. 56 ust. 2 i art. 56 ust. 1 pkt 3a, w związku z art. 11 i art. 11d ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (dalej: PE), w związku z § 5 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła oraz na podstawie art. 104 k.p.a. w związku z art. 30 ust. 1 PE, po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej orzekł, że:

1. Województwo (...), którego zadania wykonuje Urząd Marszałkowski Województwa (...) w K., w dniach 10, 11 i 12 sierpnia 2015 r., w odniesieniu do obiektu zlokalizowanego w K. przy ul. (...), naruszyło obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikający z art. 11 i art. 11d ust. 3 PE, co podlega karze pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a tej ustawy.

2. Za działanie wymienione w punkcie 1 wymierzył Województwu (...), którego zadania wykonuje Urząd Marszałkowski Województwa (...) w K., karę pieniężną w kwocie 5.172 zł. (decyzja, k. 4-10).

Odwołanie od tej decyzji wywiódł Województwo (...) w K., zaskarżając ją w całości. Zaskarżonej decyzji zarzucono:

1. naruszenie przepisu art. 56 ust. 3 PE poprzez jego zastosowanie i wymierzenie odwołującemu kary pieniężnej, podczas gdy odwołujące się Województwo (...) nie posiada statusu przedsiębiorcy,
2. naruszenie przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a PE poprzez jego zastosowanie, podczas gdy karze pieniężnej podlega wyłącznie nie zastosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, które zostały wprowadzone na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3 PE (a nie na podstawie art. 11 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy),
3. wadliwe przyjęcie przy ustalaniu na podstawie przepisu art. 56 ust. 6 PE wysokości kary pieniężnej, że czyn odwołującego charakteryzował znaczny stopień szkodliwości,
4. naruszenie przepisu art. 56 ust. 6a PE poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że czyn odwołującego charakteryzował znaczny stopień szkodliwości oraz nieuwzględnienie okoliczności niezwłocznego zaprzestania naruszania prawa przez odwołującego.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty strona powodowa wniosła o uchylenie w całości zaskarżonej decyzji, ewentualnie o uchylenie jej w pkt 2 oraz o odstąpienie od wymierzenia kary ze względu na znikomy stopień szkodliwości czynu oraz niezwłoczne zaprzestanie naruszania prawa przez odwołującego. Ponadto, strona powodowa wniosła o zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. (odwołanie, k. 11-16).

Prezes URE podtrzymał stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji i wniósł o oddalenie odwołania oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych. (odpowiedź na odwołanie, k. 31-37).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Województwo (...) w K., którego zadania wykonuje Urząd Marszałkowski Województwa (...) w K., jest odbiorcą energii elektrycznej, dostarczanej do obiektu zlokalizowanego w K. przy ul. (...), na podstawie „Umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej Nr(...)”, zawartej 20 lipca 2012 r. z (...) S.A. z siedzibą w K.. Umowę zawarto na czas nieokreślony. Obiekt odbiorcy zakwalifikowano do III grupy przyłączeniowej, moc umowną ustalono na 330 kW (0,330 MW), a minimalną moc (tzw. moc bezpieczną) ustalono na 78 kW (0,078 MW). Zgodnie z § 3 ust. 6-10 umowy: (...) opracowuje i aktualizuje, zgodnie z zasadami określonymi w Ustawie Prawo energetyczne wraz z rozporządzeniami wykonawczymi oraz IRiESD, „Plan wprowadzania ograniczeń” (ust. 6). W przypadku wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej odbiorca zobowiązany jest ograniczyć pobór mocy, zgodnie z „Planem wprowadzania ograniczeń” (ust. 7). Minimalna moc wymagana dla zapewnienia bezpieczeństwa ludzi i mienia w przypadku wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej wynosi 78 kW a (...) zobowiązuje się do jej uwzględnienia przy tworzeniu „Planu wprowadzania ograniczeń” (ust. 8). Dopuszczalne maksymalne ograniczenie w poborze energii elektrycznej zapewni odbiorcy pobór mocy minimalnej, o której mowa w ust. 8. (ust. 9). Zmiana minimalnej mocy, wymaganej dla zapewnienia bezpieczeństwa ludzi i mienia, o której mowa w ust. 8, oraz dopuszczalnego maksymalnego ograniczenia, o którym mowa w ust. 9, dokonana w wyniku aktualizacji „Planu wprowadzania ograniczeń” nie wymaga aneksu do umowy, a (...) zobowiązuje się do pisemnego powiadomienia odbiorcy o wielkości danych dotyczących odbiorcy, przyjętych do aktualizacji „Planu wprowadzania ograniczeń” (ust. 10).

dowód: okoliczności bezsporne; „Umowa o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej Nr(...)” wraz z Załącznikiem nr 1 oraz Aneks nr 1 z 11.10.2012 r., k. 10-15, 26-30, 45 akt admin.

Wraz z pismem z 31 lipca 2014 r. (...) S.A. (...) wysłał do odbiorcy energii elektrycznej informacje dotyczące planu wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej, obowiązującego w okresie od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r., wraz ze wskazaniem dopuszczalnych poziomów poboru mocy dla poszczególnych stopni zasilania.

dowód: okoliczności bezsporne; pismo (...) S.A. z 31.07.2014 r., k. 43 akt admin.

(...) S.A. z siedzibą w K. (dalej: (...)), pełniące funkcję Operatora Systemu Przesyłowego (dalej: OSP), w związku z obniżeniem dostępnych rezerw zdolności wytwórczych poniżej niezbędnych wielkości określonych w Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowych (IRiESP), spowodowanych m. in. sytuacją pogodową i hydrologiczną (wyjątkowo wysokimi temperaturami i niskimi stanami wód w zbiornikach wodnych i rzekach) oraz wynikającego z niej ograniczenia w pracy części elektrowni, stwierdziły wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w rozumieniu art. 3 pkt 16d PE i wprowadziły - na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 PE - od godz. 10.00 dnia 10 sierpnia 2015 r. ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które obowiązywały do godziny 24:00 dnia 11 sierpnia 2015 r.

Dnia 10 sierpnia 2015 r., działając w oparciu o art. 11c ust. 3 PE, (...) zgłosiły konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 PE, tj. w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, przewidującego na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i ciepła.

Rada Ministrów 11 sierpnia 2015 r. wydała rozporządzenie w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które przewidywało te ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00 na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dla odbiorców energii elektrycznej o mocy umownej powyżej 300 kW.

dowód: fakty powszechnie znane, bezsporne.

W okresie od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. dla obiektu zlokalizowanego w K. przy ul. (...), moc umowna wynosiła 0,330 MW, a moc bezpieczna dla 20 stopnia zasilania 0,078 MW. Dopuszczalny pobór mocy w pozostałych stopniach zasilania wynosił natomiast: dla 11 stopnia – 0,330 MW, dla 12 stopnia – 0,302 MW, dla 13 stopnia – 0,274 MW, dla 14 stopnia – 0,246 MW, dla 15 stopnia – 0,218 MW, dla 16 stopnia – 0,190 MW, dla 17 stopnia – 0,162 MW, dla 18 stopnia – 0,134 MW, dla 19 stopnia – 0,106 MW.

dowód: okoliczności bezsporne; informacje o wartościach dopuszczalnego poboru mocy w stopniach zasilania dla punktu poboru powoda przekazane w piśmie OSD z 31.07.2014 r., k. 43 akt admin.

Odbiorca energii elektrycznej w obiekcie zlokalizowanym w K. przy ul. (...), nie dostosował się w dniach 10-12 sierpnia 2015 r. do - obowiązujących od 10 do 31 sierpnia 2015 r. - ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. Dnia 10 sierpnia 2015 r. wartość przekroczenia wyniosła łącznie 1,0791550 MW w godzinie, 11 sierpnia 2015 r. łącznie 0,4384050 MW w godzinie, a 12 sierpnia 2015 r. wyniosła łącznie 0,2062950 MW w godzinie. Łącznie w danym okresie przekroczenie wyniosło 1,7238550 MW w godzinie.

dowód: Załącznik nr 1 do zawiadomienia o wszczęciu postępowania administracyjnego – „Pobór mocy i ustalony poziom ograniczeń Odbiorcy w dniach 10-31 sierpnia 2015 r. w punkcie poboru: (...) K., (...), ul. (...)”, k. 4-5 akt admin.

W roku podatkowym 2016 odbiorca energii uzyskał przychód w wysokości (...) zł.

dowód: okoliczności bezsporne; Rachunek zysków i strat jednostki (Urząd Marszałkowski Województwa (...)), k. 55 akt admin.

Powyżej opisany stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wyżej wskazane dowody, zgromadzone w toku postępowania administracyjnego, jak i w oparciu o twierdzenia i oświadczenia stron oraz fakty powszechnie znane. Sąd przyznał

moc dowodową wszystkim zebranych w sprawie dokumentom, które nie były kwestionowane przez strony, a i Sąd nie znalazł podstaw, aby odmówić im mocy dowodowej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie podlegało częściowemu uwzględnieniu.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 PE, w przypadku zagrożenia:

- 1) bezpieczeństwa energetycznego Rzeczypospolitej Polskiej polegającego na długookresowym braku równowagi na rynku paliwowo - energetycznym,
- 2) bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej,
- 3) bezpieczeństwa osób,
- 4) wystąpieniem znacznych strat materialnych

- na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części mogą być wprowadzone na czas oznaczony ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła.

Ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła polegają na:

- 1) ograniczeniu maksymalnego poboru mocy elektrycznej oraz dobowego poboru energii elektrycznej;
- 2) zmniejszeniu lub przerwaniu dostaw ciepła (art. 11 ust. 3 PE).

Według art. 11 ust. 7 PE, Rada Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw energii (poprzednio: ministra gospodarki), w drodze rozporządzenia, może wprowadzić na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i ciepła, w przypadku wystąpienia zagrożeń, o których mowa w ust. 1.

W myśl art. 11c ust. 2 PE, w przypadku powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego:

- 1) podejmuje we współpracy z użytkownikami systemu elektroenergetycznego, w tym z odbiorcami energii elektrycznej, wszelkie możliwe działania przy wykorzystaniu dostępnych środków mających na celu usunięcie tego zagrożenia i zapobieżenie jego negatywnym skutkom;
- 2) może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin.

Natomiast zgodnie z art. 11c ust. 3 PE, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego niezwłocznie powiadamia ministra właściwego do spraw energii (poprzednio: ministra gospodarki) oraz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia tego zagrożenia i zapobieżenia jego negatywnym skutkom oraz zgłasza konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7.

W art. 11d ust. 3 PE przewidziano z kolei, że w okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia.

Szczegółowe zasady i tryb wprowadzania ograniczeń w dostawach i poborze energii elektrycznej określa rozporządzenie Rady Ministrów z 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (dalej: rozporządzenie).

Zgodnie z § 5 pkt 1 rozporządzenia, ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub w dostarczaniu ciepła dotyczą każdego z odbiorców energii elektrycznej - dla których wielkość mocy umownej określonej w umowach ustalona została powyżej 300 kW i którzy nie podlegają ochronie przed wprowadzonymi ograniczeniami na podstawie § 6 ust. 1 rozporządzenia. Zaś w świetle tego ostatniego przepisu, ochronie przed wprowadzanymi ograniczeniami podlegają odbiorcy energii elektrycznej w ciągu całego roku, dla których wielkość mocy umownej określonej w zawartej umowie sprzedaży, umowie o świadczenie usług przesyłania albo dystrybucji lub umowie kompleksowej ustalona została poniżej 300 kW oraz:

- 1) szpitale i inne obiekty ratownictwa medycznego;
- 2) obiekty wykorzystywane do obsługi środków masowego przekazu o zasięgu krajowym;
- 3) porty lotnicze;
- 4) obiekty międzynarodowej komunikacji kolejowej;
- 5) obiekty wojskowe, energetyczne oraz inne o strategicznym znaczeniu dla funkcjonowania gospodarki lub państwa, określone w przepisach odrębnych;
- 6) obiekty dysponujące środkami technicznymi służącymi zapobieganiu lub ograniczaniu emisji, negatywnie oddziałujących na środowisko.

Stosownie do § 8 ust. 1 i 2 i 6 rozporządzenia, wielkości określające poziomy wprowadzanych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej poprzez ograniczenie poboru mocy ujęte są w planach wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które podlegają corocznej aktualizacji. Plan taki opracowywany jest przez operatorów systemów przesyłowych uzgadnianych z Prezesem URE na podstawie planów wprowadzania ograniczeń opracowywanych przez operatorów systemów dystrybucyjnych. Zaś na mocy § 10 rozporządzenia, umowy zawarte przez przedsiębiorstwa energetyczne z odbiorcami zawierają maksymalne ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej ujęte w planach ograniczeń i określają sposób powiadamiania o obowiązujących stopniach zasilania.

Rozporządzenie Rady Ministrów z 23 lipca 2007 r. w § 11 i § 12 określa sposób informowania odbiorców z planami ograniczeń i ograniczeniami w poborze energii elektrycznej. I tak, według pierwszego z wymienionych przepisów, operatorzy oraz przedsiębiorstwa energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie zaopatrzenia w ciepło zapoznają odbiorców z planami ograniczeń przez ogłoszenia zamieszczane w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości lub w formie elektronicznej na swojej stronie internetowej albo w formie ustalonej w umowach, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 3 ustawy, co najmniej na 30 dni przed dniem obowiązywania ograniczeń. Natomiast zgodnie z § 12:

1. Ograniczenia w poborze energii elektrycznej są realizowane przez odbiorców stosownie do komunikatów operatorów o obowiązujących stopniach zasilania.
2. Komunikaty operatorów o obowiązujących stopniach zasilania, o których mowa w § 9, wprowadzanych jako obowiązujące w najbliższych 12 godzinach i przewidywanych na następne 12 godzin, są ogłaszane w radiowych komunikatach energetycznych w programie (...) o godzinie 7⁽⁵⁵⁾ i 19⁽⁵⁵⁾ oraz na stronach internetowych operatorów i przedsiębiorstw energetycznych wykonujących działalność gospodarczą w zakresie zaopatrzenia w ciepło, które obowiązują w czasie określonym w tych komunikatach.

3. W przypadku zróżnicowania wprowadzonych ograniczeń w poborze energii elektrycznej, w stosunku do stopni zasilania ogłoszonych w komunikatach radiowych, operatorzy powiadamiają odbiorców indywidualnie w formie pisemnej lub w sposób określony w umowach, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 3 ustawy, albo za pomocą innego środka komunikowania się w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości.

4. Powiadomienia, o których mowa w ust. 3, są dla odbiorcy obowiązujące w pierwszej kolejności w stosunku do powiadomień ogłaszanych w komunikatach radiowych.

Odnosząc powyższe unormowania prawne do stanu faktycznego niniejszej sprawy stwierdzić należy, że powód jest odbiorcą energii elektrycznej, którego dotyczą ograniczenia w poborze mocy, ponieważ jest odbiorcą, dla którego wielkość mocy umownej dla obiektu, którego dotyczy niniejsza sprawa, ustalona została powyżej 300 kW i jednocześnie nie mają do niego zastosowania wyłączenia z § 6 ust. 1 rozporządzenia. W konsekwencji, powód był zatem zobowiązany zastosować się zarówno do ograniczeń wprowadzonych przez Operatora Systemu Przesyłowego (tj. (...)) w dniach 10-11 sierpnia 2015 r., jak i do ograniczeń wynikających z rozporządzenia Rady Ministrów z 11 sierpnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które wprowadziło te ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00. Jest okolicznością niesporną, że powód miał wiedzę o wprowadzeniu tych ograniczeń oraz o obowiązującym powoda, dopuszczalnym poborze mocy w poszczególnych stopniach zasilania. Powód nie dostosował się jednak do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, w obiekcie zlokalizowanym w K. przy ul. (...). Dnia 10 sierpnia 2015 r. wartość przekroczenia wyniosła łącznie 1,0791550 MW w godzinie, a 11 sierpnia 2015 r. łącznie 0,4384050 MW w godzinie (ograniczenia wprowadzone przez Operatora Systemu Przesyłowego na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 PE). Natomiast 12 sierpnia 2015 r. wartość ta wyniosła łącznie 0,2062950 MW w godzinie (ograniczenia wprowadzone na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z 11 sierpnia 2015 r.). Łącznie we wskazanym okresie przekroczenie wyniosło 1,7238550 MW w godzinie.

W ocenie Sądu, kwestia dopuszczania się przez powoda wymienionych naruszeń jest niewątpliwa, rozstrzygnięcia wymagało natomiast, czy istnieje podstawa prawna do nałożenia na powoda sankcji za niezastosowanie się do wskazanych ograniczeń w poborze energii elektrycznej.

Na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 3a PE, Prezes URE jest uprawniony do nałożenia kary pieniężnej na podmiot, który nie stosuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3.

Niezasadny był zarzut odwołania, w ramach którego podniesiono, że brak jest podstaw do wymierzenia powodowi kary pieniężnej z uwagi na to, że Województwo (...) nie posiada statusu przedsiębiorcy. Sankcji za niedostosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii podlegają bowiem odbiorcy energii elektrycznej, a nie tylko ci odbiorcy, którym przysługuje status przedsiębiorcy. Chybione były także twierdzenia powoda, o niemożliwości ukarania w oparciu o art. 56 PE podmiotu niebędącego przedsiębiorcą, z uwagi na brak możliwości wykazania jego przychodu. W niniejszej w sprawie wykazano przecież przychód (k. 55 akt admin.), który mógł stanowić podstawę do ustalenia wymiaru kary pieniężnej.

Należy zauważyć, że w art. 56 ust. 1 pkt 3a PE ustawodawca przewidział sankcję nie ogólnie za każdy przypadek niezastosowania się do tego ograniczeń w poborze energii elektrycznej, lecz tylko za niezastosowanie się do ściśle określonych, konkretnych ograniczeń, tj. wprowadzonych w oparciu o art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3 PE.

Przepis art. 11 PE dotyczy ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wprowadzanych w drodze rozporządzenia Rady Ministrów. Oznacza to, że oparcie zaskarżonej decyzji na tej podstawie prawnej było prawidłowe, skoro powodowi zarzucono, między innymi, niezastosowanie się 12 sierpnia 2015 r. do ograniczeń wprowadzonych przez Radę Ministrów.

Jeśli chodzi o art. 11c ust. 3 PE - który nie został wprawdzie przywołany jako podstawa prawna decyzji kwestionowanej w niniejszej sprawie - to przepis ten nie stanowi samoistnej podstawy do wprowadzenia ograniczeń.

Dotyczy on bowiem obowiązków informacyjnych operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego w związku z wystąpieniem zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, a także obowiązku zgłoszenia konieczności wprowadzenia ograniczeń w trybie art. 11 ust. 7, tj. w trybie rozporządzenia Rady Ministrów. Natomiast sankcja za niedopełnienie przez operatora wskazanych obowiązków została przewidziana w art. 56 ust. 1 pkt 1c PE. Tym samym, zdaniem Sądu, odesłanie w art. 56 ust. 3a PE do przepisu art. 11c ust. 3 PE jest puste i mamy tutaj do czynienia z ewidentnym błędem ustawodawcy. Natomiast z całą pewnością przepis ten nie daje podstaw do nałożenia na jakikolwiek podmiot, jakichkolwiek ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Pozwany oparł zaskarżoną decyzję także na art. 11d ust. 3 PE, co zdaniem Sądu, było bezpodstawne. Wbrew twierdzeniom organu, przepis ten nie stanowi rozwinięcia uprawnień OSP wskazanych w art. 11c ust. 2 PE, określając sposób realizacji wprowadzonych ograniczeń. Norma ta dotyczy bowiem możliwości ograniczenia przez operatorów systemu elektroenergetycznego, a nie OSP, świadczonych przez nich usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej w zakresie niezbędnym do usunięcia zagrożenia bezpieczeństwa dostaw.

Jedynie na marginesie należy odnotować, że zgodnie z art. 56 ust. 1 pkt 19 PE, sankcją zagrożone jest również, między innymi, nie przestrzeganie poleceń OSP, o których mowa w art. 11d ust. 1 i 2, przy czym w niniejszej sprawie ta sytuacja nie miała miejsca.

Reasumując, Sąd Okręgowy stwierdza, że przepisy art. 11c ust. 3 PE oraz art. 11d ust. 3 PE nie stanowią samoistnej podstawy prawnej wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w trybie polecenia OSP. Podstawę taką stanowi przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 PE, nie uwzględniony wszakże w treści art. 56 ust. 1 pkt 3a PE. Oznacza to, że odesłanie zawarte w danym zakresie w ostatnim z wymienionych przepisów, przyznającym Prezesowi URE kompetencję do wymierzenia kary pieniężnej, jest błędne. Tym samym, nałożenie tej kary w przypadku niezastosowania się do ograniczeń wprowadzonych na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 PE, wymagałoby zastosowania przez organ wykładni rozszerzającej art. 56 ust. 1 pkt 3a PE, co zdaniem Sądu, należy uznać za niedopuszczalne. Kary pieniężne, wymierzane na podstawie ustawy Prawo energetyczne, stanowią rodzaj sankcji administracyjnokarnej. Przepisy o charakterze administracyjnokarnym, przewidujące kary pieniężne za określone naruszenia, winny zaś być stosowane przez organy administracji publicznej w sposób ścisły i precyzyjny, tzn. dokładnie odpowiadający normie prawnej bez stosowania wykładni rozszerzającej, analogii, czy domniemań (tak trafnie M. Sachajko [w:] red. M. Swora, Z. Muras, Prawo energetyczne, tom II, Komentarz do art. 12-72, Warszawa 2016, s. 883). W tym kontekście, konstrukcja przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a PE budzi istotne zastrzeżenia w zakresie spełniania zasady określoności czynów zabronionych pod groźbą kary (nullum crimen, nulla poena sine lege). Zasada ta w demokratycznym państwie prawnym stanowi jeden z filarów ochrony karnoprawnej, która zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, winna być stosowana także w przypadku odpowiedzialności za delikty administracyjne, w tym także te, które zostały unormowane w ustawie Prawo energetyczne. Ustawowe formułowanie przepisów o charakterze represyjnym musi w pełni odpowiadać zasadzie określoności, co oznacza, że ustawa musi w sposób kompletny, jasny, jednoznaczny i precyzyjny definiować wszelkie znamiona czynów zagrożonych karą. Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za swój, pogląd Naczelnego Sądu Administracyjnego, wyrażony w uzasadnieniu wyroku z 1 czerwca 2004 r. w sprawie o sygn. akt GSK 30/04, zgodnie z którym przy egzekwowaniu obowiązku, kształtowanego normą prawa administracyjnego materialnego, za którego naruszenie przewidziana jest administracyjna kara pieniężna, muszą być zachowane bezwzględnie zasady interpretacji i stosowania norm o charakterze restrykcyjnym ukształtowane w dziedzinie prawa karnego, zwłaszcza zasada prymatu wykładni językowej przed innymi rodzajami wykładni (System Informacji Prawnej LEX nr 799784). W ocenie Sądu Okręgowego, nie budzi wątpliwości, że w odniesieniu do przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a PE, powyższe kryteria, w tym wymóg kompletności i jednoznaczności w formułowaniu przez ustawodawcę przesłanek normatywnych kary pieniężnej, nie został spełniony.

Mając powyższe na uwadze, wobec braku podstawy prawnej do nałożenia kary pieniężnej za niezastosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na polecenie OSP w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 PE, konieczna była zmiana decyzji w tym zakresie.

Sąd Okręgowy w pełni podziela natomiast ocenę Prezesa URE, co do zasadności orzeczenia wobec powoda kary pieniężnej w odniesieniu do naruszenia obowiązku stosowania się do ograniczeń, wynikającego z art. 11 PE (ograniczenia wprowadzone w drodze rozporządzenia Rady Ministrów) w dniu 12 sierpnia 2015 r. W ocenie Sądu, brak było w danym przypadku podstaw do zastosowania instytucji odstąpienia od wymierzenia kary, o której mowa w art. 56 ust. 6a PE. Zgodnie z tym przepisem, Prezes URE może odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek. Istotne jest przy tym, że obie ww. przesłanki muszą zostać spełnione łącznie. W ocenie Sądu, w analizowanym przypadku pozwany trafnie przyjął, że stopień szkodliwości czynu zarzuconego powodowi jest znaczny z uwagi na wpływ tego czynu na bezpieczeństwo Krajowego Systemu Elektroenergetycznego. W globalnym wymiarze, w sytuacji zagrożenia dostaw energii elektrycznej zaistniałej w sierpniu 2015 r., nawet niewielkie, pojedyncze przekroczenia obowiązujących wartości poboru energii, miały bowiem ogromne znaczenie dla bezpieczeństwa systemu energetycznego państwa, bo ich suma stwarzała w tym zakresie realne niebezpieczeństwo dla pracy krajowej sieci elektroenergetycznej. Ponadto, skoro kara pieniężna dotyczy przekroczenia poboru mocy konkretnym dniem wskazanym w zaskarżonej decyzji – tj. 12 sierpnia 2015 r., to nie jest możliwe przyjęcie, że powód zrealizował obowiązek lub zaprzestał naruszenia, bowiem w tym właśnie dniu miał miejsce stan, w którym powód nie zastosował się do wprowadzonych ograniczeń związanych z bezpieczeństwem dostaw energii elektrycznej. Wbrew twierdzeniom powoda, nie można też przyjąć, by a analizowanym przypadku doszło do niezwłocznego zaprzestania naruszania prawa przez stronę, skoro przekroczenia w dopuszczalnym poborze energii elektrycznej trwały łącznie trzy dni.

Zdaniem Sądu, powód nie przedstawił okoliczności, które podważyłyby wymiar nałożonej na niego kary za ww. czyn. Sąd przyjął przy tym, że kara w wysokości 619 zł (stanowiąca iloczyn 3.000 zł i łącznego przekroczenia mocy 12 sierpnia 2015 r., wynoszącego 0,2062950 MW w godzinie), wyliczona według metodologii przyjętej przez regulatora – w pełni zaakceptowanej przez Sąd orzekający w niniejszym składzie – mieści się w granicach wyznaczonych przepisami prawa.

Zgodnie z art. 56 ust. 3 PE, wysokość kary pieniężnej, o której mowa między innymi w ust. 1 pkt 3a, nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy (w danym przypadku – odpowiednio – przychodu ukaranego odbiorcy energii elektrycznej), osiągniętego w poprzednim roku podatkowym. Natomiast w myśl art. 56 ust. 6 PE, ustalając wysokość kary pieniężnej, Prezes URE uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe.

W opinii Sądu Okręgowego, wszystkie wymienione kryteria zostały ocenione przez pozwanego prawidłowo. Wbrew zarzutom powoda, pozwany uwzględnił także okoliczność łagodzącą – tj. podjęte przez stronę działania, skutkujące zastosowaniem się do ograniczeń w części czasu ich trwania.

Co do stopnia szkodliwości czynu, to jak już wskazano powyżej, Sąd podziela stanowisko prezesa URE, że należy ją uznać za znaczną z uwagi na to, że ograniczenia w poborze mocy są wprowadzane w celu zapewnienia bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej w całym kraju i ich nieprzestrzeganie może rodzić poważne skutki dla Krajowego Systemu Elektroenergetycznego. Ograniczenia takie zostały wprowadzone w związku z wyjątkowo wysokimi temperaturami i obniżeniem stanu wód w zbiornikach wodnych i rzekach, a zatem nawet niewielkie przekroczenia poboru mocy mogły wywołać blackout. Dlatego tak istotne ze względów bezpieczeństwa było przestrzeganie ograniczeń wprowadzonych w sierpniu 2015 r. I nawet jeśli przekroczenia w poborze mocy przez niektóre podmioty nie były wysokie, to biorąc pod uwagę niezastosowanie się do wprowadzonych ograniczeń przez znaczną liczbę odbiorców, kumulacja takich zachowań stanowiła realne zagrożenie dla tego bezpieczeństwa. Natomiast powoda, jako jednostki samorządu terytorialnego, dotyczą podwyższone reguły staranności i zwiększone oczekiwania co do umiejętności, wiedzy, rzetelności, zapobiegliwości, zdolności przewidywania, jak również znajomości obowiązujących przepisów prawa oraz konsekwencji wynikających z niego dla wykonywanej działalności. Podejmując decyzję o przekroczeniu dopuszczalnego poboru mocy, powód musi liczyć się z koniecznością zapłaty kary pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a PE.

Biorąc pod uwagę wysokość przychodu, osiągniętego przez powoda w roku 2016 oraz maksymalną wysokość kary, jaka mogła być wymierzona w danym przypadku, kara w wysokości 619 zł nie jest nadmiernie dolegliwa i nie wpłynie negatywnie na kondycję finansową powodową Spółki.

Z tych wszystkich względów, na podstawie art. 479⁵³ § 1 i 2 k.p.c., Sąd orzekł jak w punkcie 1 i 2 sentencji wyroku.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto, zgodnie z wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c., zasadą odpowiedzialności za wynik procesu przyjmując, że pozwany Prezes URE - jako przegrywający sprawę – zobowiązany jest do zwrotu powodowi kosztów procesu, na które złożyły się: opłata od odwołania w wysokości 100 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 zł) oraz wynagrodzenie pełnomocnika procesowego (720 zł), którego wysokość została ustalona na podstawie § 14 ust. 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

SSO Ewa Malinowska